

Revisionsrapport

Granskning av mottagandet av nyanlända

Melleruds kommun

Remmi Gimborn
Revisionskonsult

Januari 2017

pwc

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	2
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfråga.....	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollmål	3
1.5. Metod och avgränsning	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1. Det finns en struktur och rutiner för mottagande av nyanlända	5
2.1.1. Iakttagelser	5
2.1.2. Bedömning.....	8
2.2. Följs rutinerna?	8
2.2.1. Iakttagelser	8
2.2.2. Bedömning.....	9
2.3. Kommunen erbjuder skola och förskola till ensamkommande barn samt asylsökande och kommunplacerade.....	9
2.3.1. Iakttagelser	9
2.3.2. Bedömning.....	11
2.4. Kommunen tillhandahåller de etableringsinsatser man är skyldig att erbjuda flyktingar med uppehållstillstånd.....	11
2.4.1. Iakttagelser	11
2.4.2. Bedömning.....	12
2.5. Det finns en beredskap för ett fortsatt mottagande av nyanlända.....	12
2.5.1. Iakttagelser	12
2.5.2. Bedömning.....	12

Sammanfattande bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Melleruds kommun har PwC genomfört en granskning av kommunens mottagande av nyanlända.

Revisionsgranskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- *Säkerställer ansvariga nämnder¹ en ändamålsenlig verksamhet för mottagandet av nyanlända?*

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen delvis har en ändamålsenlig verksamhet för mottagandet av nyanlända. Vår bedömning avseende kultur- och utbildningsnämnden är att nämnden inte fullt ut har en ändamålsenlig verksamhet. Under granskningen har vi kunnat konstatera att det görs mycket för att mottagandet i kommunen ska bli så bra som möjligt, samtidigt har vi kunnat konstatera att det finns ett antal brister och förbättringsmöjligheter inom mottagandet av nyanlända.

Vi grundar vår samlade bedömning på utvärderingen av granskningens kontrollmål nedan.

Kontrollmål	Bedömning
Det finns en struktur och rutiner för mottagande av nyanlända som anvisats till kommunen	<i>Uppfyllt</i>
Rutinerna följs	<i>Ej uppfyllt</i>
Kommunen erbjuder skola och förskola till ensamkommande barn samt asylsökande och kommunplacerade	<i>Uppfyllt</i>
Kommunen tillhandahåller de etableringsinsatser man är skyldig att erbjuda flyktingar med uppehållstillstånd	<i>Uppfyllt – samhällsorientering och bostäder</i>
	<i>Delvis uppfyllt – SFI</i>
Det finns en beredskap för ett fortsatt mottagande av nyanlända	<i>Ej uppfyllt</i>

Rekommendationer

Kommunstyrelsen bör säkerställa att handlingsplanen för kommunens integrationsarbete implementeras samt att arbetet med att ta fram processaktiviteter färdigställs.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att det finns en plan för hur kommunstyrelsen och nämnderna ska hantera sina åtaganden för kommunens nyanlända.

Vi rekommenderar att kultur- och utbildningsnämnden säkerställer elever kan påbörja SFI-undervisning kontinuerligt under året.

¹ Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Melleruds kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en revisionsgranskning av mottagandet av nyanlända. Bakgrunden till granskningen är att revisorerna i sin riskanalys bedömt det som angeläget att genomföra en granskning inom området.

Sedan hösten 2015 har ett stort antal asylsökande flyktingar sökt asyl i Sverige. Flyktingströmmen har lett till ett högt tryck på Sveriges kommuner som svarar för att erbjuda kommunal service till nyanlända flyktingar.

För nyanlända med uppehållstillstånd ansvarar kommunen svarar för bostadsförsörjning, undervisning i svenska (SFI), samhällsorientering och annan vuxenutbildning, skolor, barnomsorg och insatser inom det sociala området.

För de nyanlända som är asylsökande och bor i eget ordnat boende eller på ett anläggningsboende ansvarar kommunen för att ordna skola, förskola, ev. sociala insatser och övrig kommunal service.

Från den 1 mars 2016 är samtliga av Sveriges kommuner skyldiga att ta emot nyanlända. Lagen ställer ett krav på att kommunen ska ta emot de nyanlända som anvisas till kommunen.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig verksamhet för mottagandet av nyanlända.

- *Säkerställer ansvariga nämnder² en ändamålsenlig verksamhet för mottagandet av nyanlända?*

1.3. Revisionskriterier

Följande kriterier utgör grunden för våra bedömningar:

- Lagen om etableringsinsatser (SFS 2010:197)
- Förordning (2010:1138) om samhällsorientering
- Skollagen & Skolförordning
- Lag om ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (2016:37-39)
- Lokalt styrande dokument

1.4. Kontrollmål

För att besvara revisionsfrågan kommer följande kontrollmål beröras:

² Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden.

- ✓ Det finns en struktur och rutiner för mottagande av nyanlända som anvisats till kommunen (avser kommunstyrelsen)
- ✓ Rutinerna följs (avser kommunstyrelsen)
- ✓ Kommunen erbjuder skola och förskola till ensamkommande barn samt asylsökande och kommunplacerade (avser kultur- och utbildningsnämnden)
- ✓ Kommunen tillhandahåller de etableringsinsatser man är skyldig att erbjuda flyktingar med uppehållstillstånd (avser båda nämnderna)
- ✓ Det finns en beredskap för ett fortsatt mottagande av nyanlända (avser båda)

1.5. Metod och avgränsning

Granskningen har utförts genom intervjuer med administrativ chef tillika arbetsmarknadschef, kultur- och utbildningschef, rektor för vuxenutbildningen samt en telefonintervju med integrationskoordinatören.

Vi har även gått igenom de centrala styrdokument som berör flyktingmottagandet och den konsultrapport förvaltningarna beställt.

Granskningen avser kommunens skyldigheter i att tillhandahålla service till asylsökande och kommunplacerade. I tid avgränsas granskningen huvudsakligen till år 2015-2016. Granskningen omfattar inte situationen på kommunens boenden för flyktingar, ensamkommande barn och alltså inte socialnämnden.

Rapporten har sakgranskats av kultur- och utbildningsnämndens företrädare.

2. *Iakttagelser och bedömningar*

I avsnittet presenteras de iakttagelser som gjorts under granskningen kopplat till respektive kontrollområde. Kontrollområdena är grunden för våra bedömningar och för att besvara revisionsfrågan.

2.1. *Det finns en struktur och rutiner för mottagande av nyanlända*

2.1.1. *Iakttagelser*

I samband med att integrationspolicyn gick ut på remiss till samtliga förvaltningar i maj 2014, behandlades en tjänsteskrivelse som beskrev nuläget för flyktingmottagandet i Sverige, Världen och i Mellerud.

I tjänsteskrivelsen beskrivs det att mycket har förändrats kring integrationsarbetet de senaste åren bl.a. att ansvaret för etableringen flyttades över till arbetsförmedlingen vilket skapade förändrade ekonomiska förutsättningar och andra arbetsuppgifter inom området. Det beskrivs vidare att kommunens fyra förvaltningarna arbetar i stort sett helt separerade från varandra i integrationsarbetet och att det finns tecken på att individer slussats mellan olika verksamheter på grund av verksamhetsspecifika regler. En samsyn skulle ge en tydlighet samt öka möjligheterna för verksamheterna att lyckas med uppdraget och tillfredsställa individernas behov.

I slutsatsen konstateras det att kommunen sammantaget har ett relativt splittrat integrationsarbete idag. Det beskrivs att avsaknaden av samordning har skapat onödiga kostnader och att detta blir extra tydligt i samarbetet med statliga och regionala myndigheter. Det beskrivs att en samsyn på integrationsarbetet kommer att bidra till kommunens utveckling. Det betonas att integrationspolicyn bör utgå ifrån att varje verksamhet bär sitt ansvar för helheten. Integrationsavdelningen på AME bör ha kvar huvudansvaret för integrationen för att behålla en tydlig styrning via kommunstyrelsen. Det nämns även att integrationsavdelningen bör tillsätta en tjänst som integrationskoordinator som ska vara behjälplig samtliga förvaltningar och bolag i integrationsarbetet. En handlingsplan bör också arbetas fram för att gälla under kommande mandatperiod (2015-2018).

Integrationspolicy

Kommunfullmäktige i Melleruds kommun har antagit en integrationspolicy (2014-10-22). Policyen vänder sig till alla som verkar i kommunen och har följande syfte:

- Att få alla som lever och verkar i Mellerud att bidra till en ökad integration.
- Att få systematisk kvalitetssäkring och uppföljning av integrationsarbetet hos förvaltningar och kommunala bolag.
- Att värna och utveckla demokratin.
- Att skapa mervärde för medborgare och arbetsplatser samt bidra till lokal regional och internationell utveckling och sammanhållning och att alla ska trivas i Mellerud.
- Att man söker sig till Mellerud för att här är det kunskaper, erfarenheter och förmåga som räknas och värdesätts.

- Att utveckla den kommunala verksamheten.

Inom kommunen anges även ett antal prioriterade fokusområden, nämligen ömsesidig respekt, arbete, skola och kommunens utveckling.

Som komplement till den kommunövergripande policyn har kommunstyrelsen antagit en handlingsplan för att främja kommunens integrationsarbete.

Handlingsplan för att främja kommunens integrationsarbete

Handlingsplanen tar upp integrationspolicyn och konkretiserar hur arbetet ska ske. Nedan beskrivs de prioriterade områdena i handlingsplanen. Ömsesidig respekt är grundläggande för integration och att brista mot respekten för individen är otänkbart och inte får förekomma i Melleruds kommun. En viktig del av arbetet med integrationen är att arbeta mot nolltolerans mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering. Det beskrivs att integration inte innebär att ge upp sin särart för att uppnå likvärdiga ekonomiska, sociala och politiska villkor. Det är endast med respekt för varandra man kan uppnå mångfald bejakas och ger mervärde.

I handlingsplanen preciseras även ansvarsfördelningen inom kommunen. Arbetet för ökad integration beskrivs som allas ansvar. Melleruds kommuns nämnder och förvaltningar samt styrelser roll är att vara aktiva i arbetet för ökad integration och att föregå med gott exempel. Vidare beskrivs det att förvaltningar och bolag ska:

- Följa med i frågor rörande integration inom sitt område
- Arbeta för att integrationsperspektivet utvecklas och blir en del av verksamheten. Detta synsätt och att arbeta för ökad integration är alla anställdas ansvar.
- Utse kontaktpersoner för ökad integration

Kommunens integrationsavdelning ska:

- Tillhandahålla tjänsten integrationskoordinator
- Samordna kommunens interna arbetsgrupp för ökad integration och mångfald
- Utveckla kontakten och samarbetet med Melleruds företag och arbetsgivare för att förmå dem att arbeta för ökad integration
- Stödja och stimulera förvaltningarnas och bolagens integrationsarbete och skapa förutsättningar för erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande både externt och internt
- Samverka med lokala, regionala och internationella aktörer
- Vara kommunens förvaltningar och bolag behjälpliga med att sätta mätbara mål
- Förmedla kunskap och information om integrationsfrågorna till kommunens förvaltningar och bolags kontaktpersoner för integration

De utsedda kontaktpersonerna för integration inom förvaltningarna och bolagen ska:

- Vara en länk mellan förvaltningen/bolaget och integrationsavdelningen
- Sprida kunskap och information om integrationsfrågor inom förvaltningen/bolaget
- Verka för att integrationsfrågorna blir integrerade i verksamhetens löpande arbete

- Representera förvaltningen/bolaget i kommunens interna arbetsgrupp för ökad integration och mångfald

Slutligen så beskrivs det att varje nämnd och styrelse årligen ska upprätta en plan för hur man ska arbeta för ökad integration. Kommunens egna nämnder och styrelser ansvarar för att genomföra relevanta konkreta åtgärder i enlighet med integrationspolicyn. Uppföljning av integrationsarbetet sker årligen av integrationsavdelningen i samarbete med förvaltningarna och bolagen. Det poängteras att både aktiviteter och resultat är viktiga att följa upp och nämndernas uppföljning ska innehålla:

- Vilka mätbara mål som har satts upp i arbetet mot ökad integration
- Redogörelse av hur man arbetat mot målen och vilka insatser som genomförts
- Redogörelse för vilka resultat man ser av arbetet
- Redovisning av hur integrationsperspektivet varit en del i verksamheternas arbete

Genomlysning

I samband med att denna granskning introducerades i april blev vi informerade om att en extern konsult skulle tas in för att stötta kommunen i ett struktur- och processförändringsarbete. Med anledning av detta förändringsarbete valde de förtroendevalda revisorerna att avvakta med revisionen tills detta arbete blev slutfört. De tidigare rutiner som funnits kunde under hösten 2015 och våren 2016 inte tillämpas utan istället har man fokuserat på det mest akuta.

Resultatet av projektet är framtagandet av en SWOT-analys, en effektkarta, processkartor samt förslag på hur man kan nå ökad samsyn, ökat samarbete samt lanseringen av en app för att stärka den lokala förankringen.

I SWOT-analysen³ lyfts det bl.a. att kommunens styrkor är att man har bra ekonomiska resurser, duktiga medarbetare, bra geografisk läge, bra företagsklimat, stor invandring och en stabil arbetskraftsefterfrågan.

Möjligheterna består av att utveckla infrastrukturen och resmöjligheterna för invånarna, ökad tillgång på rätt arbetskraft och omvärldsorienterad arbetskraft, fler företag som etableras på orten, rikt friluftsliv m.m.

Svagheterna består i att man växer fort, det finns brist på boende och lokaler, infrastruktur/kollektivtrafik är en annan svaghet, brist på efterfrågad kompetens, otydlig arbetsmarknadsstyrning, otydlig organisation och en brist på samsyn mellan enheterna.

Hoten beskrivs som brist på bostäder, främlingsfientlighet, social oro för invandring, brist på personal och satsningar samt att behovet av försörjningsstöd kommer att öka.

I rapporten presenteras även en effektkarta där de aktiviteter som krävs för att nå det önskade läget illustreras. Genom bl.a. tydligare roll och ansvarsfördelning, ökat samarbete, tydligare beskrivna rutiner, ökad samsyn, mindre stuprör och en skola som bidrar till företagande hoppas man nå hållbar utveckling, ett samhälle för alla och ett bra liv.

³ SWOT är en analys som används vid förändringsarbeten och står för Styrkor, Svagheter, möjligheter och hot/risker

Utifrån rapporten kan man konstatera att förvaltningarna har kommit en bit på vägen när det gäller ökad samsyn, tydliga roller och ansvar, ökat samarbete, mindre stuprör och tydligare beskrivna rutiner. De områden som man behöver arbeta vidare med är att ta tillvara på tillgängliga resurser, innovativ utbildning, en skola som bidrar till företagandet samt att ta vara på den nya kompetensen.

En del av arbetet har även handlat om att kartlägga nuläget för de processer som möjliggör etableringen av nyanlända på arbetsmarknaden. I arbetet har man även kartlagt det önskeläge som man vill komma till i arbetet för de nyanlända. Tanken framåt är att man tar fram processaktiviteter/checklistor kopplade till processkartorna.

I rapporten finns det även en handlingsplan som är tänkt att konkretisera arbetet vidare, som sträcker sig från 1 oktober till 1 juni. Arbetsgruppen för integration har forum möte 1 gång per månad. Arbetsmarknadsenheten tar del av det statliga stödet från delegationen för unga i arbete (DUA). En del av denna satsning innebär att medarbetare från arbetsmarknadsenheten är på gymnasiet en dag i veckan. En del av handlingsplanen handlar om koppla befintliga dokument till processerna (färdigt i januari), att planera och genomföra en föreningsdag i skolan (april), nå önskat läge i processer och rollbeskrivningar samt att implementera önskat läge i processerna. Vid intervjuerna gavs en beskrivning av det praktiska arbetet kring mottagandet som överensstämmer med processkartan för etableringen.

Vid intervjuerna framkom det att rutiner för det praktiska arbetet kring mottagandet av nyanlända inte färdigställts. Däremot så finns det en kommunövergripande policy och handlingsplan för integrationsarbete.

2.1.2. Bedömning

Utifrån det material vi har fått i samband med granskningen kan vi konstatera att rutiner inom kommunstyrelsens ansvarsområde saknas. Strukturen för mottagandet har däremot kartlagts och synliggjorts med processkartor. Rutiner är något som förvaltningen arbetar med att ta fram i form av processaktiviteter. Det har även tagits fram en integrationspolicy för Melleruds kommun och en handlingsplan för att främja kommunens integrationsarbete. Vi gör av denna anledning bedömningen att kontrollmålet i allt väsentligt är uppfyllt.

2.2. Följs rutinerna?

2.2.1. Iakttagelser

Ser man till den handlingsplan som togs fram för integrationsarbetet kan vi utifrån kommunens budget konstatera att vissa åtgärder har vidtagits. De granskade nämnderna har tagit fram målsättningar för flyktingmottagandet. Integrationsavdelningen har även tillsatt en tjänst som integrationskoordinator.

Under intervjuerna uppgavs det att handlingsplanen inte har implementerats när det gäller kontaktpersoner inom området inom respektive förvaltning och kommunens interna arbetsgrupp har varit vilande/inte aktiv. Detta beror enligt intervjuerna på att man under 2016 haft en personalomsättning där tjänsten som integrationshandläggare blivit vakant 2 gånger. Från och med 1 januari 2017 är den nya integrationshandläggaren fullt upplärd och då är tanken att integrationskoordinatorn ska fokusera på dessa frågor. Under hösten 2016 har rollen som integrationskoordinatorn fungerat som integrationshandläggare.

Vi har noterat att förvaltningen har arbetat med delar av den problematik som beskrevs i tjänsteskrivelsen till integrationspolicyn, bl.a. i den konsultrapport som tagits fram.

2.2.2. Bedömning

Vi har noterat att det sker ett utvecklingsarbete i syfte att överbygga den problematik som beskrevs i tjänsteskrivelsen när integrationspolicyn behandlades. Vi kan samtidigt konstatera att handlingsplanen för integration inte fullt ut implementerats samt att processaktiviteter/checklistor (rutiner) inte är helt färdigställda. Vi har förståelse för att personalomsättningen försvårar utvecklingsarbetet under 2016, men handlingsplanen för integration togs fram redan under hösten 2014. Vi bedömer av denna anledning att kontrollmålet inte är uppfyllt.

2.3. Kommunen erbjuder skola och förskola till ensamkommande barn samt asylsökande och kommunplacerade

2.3.1. Iakttagelser

Kultur- och utbildningsförvaltningen har tagit fram riktlinjer för mottagande av nyanlända elever. Riktlinjerna beskriver hur mottagandet i skolan går till rent praktiskt och förtydligar även ansvarsfördelningen mellan rektor, kontaktlärare, förvaltningschef och individ- och familjeomsorgen.

Riktlinjerna (2014) berör relevanta områden så som kartläggning av elevernas förkunskaper, skolplacering, introduktion, språkin introduktion på gymnasiet, modersmålsundervisning, studiehandledning, elevhälsa samt information om riktlinjer.

I riktlinjerna förtydligas det att nyanlända elever ska erbjudas skolgång inom en månad från den första kontakten med elev och vårdnadshavare.

Till riktlinjerna har en handlingsplan tagits fram. Handlingsplanen beskriver hur arbetet med mottagandet av nya elever ska gå till rent praktiskt och de bestämmelser man har att förhålla sig till i läroplan, allmänna råd och när det gäller lagstiftning.

I handlingsplanen (antagen 2014 & uppdaterad 2016) framgår det att elever ska erbjudas skolgång inom två månader från elevens första kontakt med skolan. Det framgår även att kartläggning av elevernas förkunskaper ska göras inom två månader. Kartläggningen syftar till att ge förvaltningen en bild av om eleven ska börja i förberedelseklass alternativt i grundskolan eller gymnasieskolan. I handlingsplanen lyfts även hur förskolan ska arbeta med nyanlända elever och det illustreras hur kommunen får information om att en nyanländ elev ska börja i skolan.

I Melleruds kommun tas de nyanlända eleverna i regel (efter kartläggning) emot i någon av de förberedelseklasser som finns på skolorna runt om i kommunen:

- Fagerlidsskolan f-åk 3
- Nordalsskolan åk 4-6
- Rådaskolan åk 7-9

- Karolinereskolan f-åk 6
- Åsensbruk f-åk 6
- IM-programmet och språkintröduktion – Dahlstierska gymnasiet

I handlingsplanen förtydligas det att eleverna får undervisas i förberedelseklass i högst ett år och vid särskilda skäl i högst två år. Målet ska alltid vara att eleven deltar i ordinarie undervisning snarast möjligt. Tanken med förberedelseklassen är att eleven ska få förutsättningar att utveckla sina kunskaper i svenska och att eleverna ska delta i ordinarie klass undervisning i de ämnen de klarar av att delta i på ett meningsfullt sätt.

Vid intervjuerna nämndes det att skolan sedan 2014 har fått ett ökat antal elever som tillhör målgruppen nyanlända. Det framkom att arbetsbelastningen på förvaltningen och ute bland skolorna som följd tidvis varit hög. Vid intervjuerna uppgavs det att det under 2015 funnits utmaningar med att hålla sig inom de lagstadgade gränserna för att erbjuda skolgång och förskola. Detta uppgavs bero på att man haft en elevökning på 15 procent under 2015. Mellerud har av denna anledning fått extra statsbidrag om 4 mnkr. Inom Fyrbodalen är det enbart en annan kommun som fått extra statsbidrag på grund av ett stort mottagande. Det uppgavs att förvaltningens två största utmaningar har varit rekrytering och lokaler. Detta är något som förvaltningen vid sakgranskning uppger vara förbättrat, nya 21 pedagoger med legitimation har rekryterats och fler förskolelokaler har tillgängliggjorts.

I tabellen nedan går det att utläsa antalet elever i de olika skolformerna samt andelen nyanlända och asylsökande.

Skolform	2015-12	2016-06
Förskola	469	484
Varav nyanlända	-	76
Grundskola	966	1023
Varav nyanlända	-	192
Gymnasiet	200	198
Varav asyl	47	44

Källa: Kultur- och utbildningsförvaltningen

Under oktober 2016 uppgav förvaltningen att man inte längre har en ökning av elevantalet och under november månad verkar antalet elever ha stabiliserat sig. På gymnasiet har antalet elever minskat i målgruppen.

Något som betonades var att förvaltningens egna rutiner var till stor hjälp i samband med de ökade elevantalen bland nyanlända. Det nämndes att det ökade antalet nya elever i skolorna lett till en lokalbrist inom förskolan och grundskolan. Detta resulterade i att tidigare nedlagda förskolor har kunnat öppnas på nytt när behovet av förskoleplatser har ökat. Detta är något som underlättar etableringen eftersom föräldrarna då har möjligheten att delta i SFI-undervisning, menar förvaltningen. Vid intervjuerna uppgavs det att lokalbristen i kommunen nu är åtgärdad och att man har bättre förutsättningar.

En utmaning som lyftes var rekryteringen av behöriga lärare inom samtliga områden. Det betonades även att man har sökt de riktade statsbidrag som finns inom skolan, bl.a. har

statsbidraget för att minska barngrupperna inom förskolan sökts och beviljats. Det nämndes även att man har gjort extra lönesatsningar, att man är aktiv på mässor Högskolan i Väst utbildningsmessa, att brev skickas till sistaårsstudenter för att väcka ett intresse av Melleruds kommun som arbetsgivare.

2.3.2. Bedömning

Vi kan konstatera att det finns rutiner, riktlinjer som hjälp till rektorer, lärare och skolpersonal. Vi noterar att nämnden haft utmaningar mot bakgrund av det ökade antalet nyanlända elever. Vi ser positivt på att åtgärder har vidtagits för att kunna tillgodose barnen och elevernas rätt till förskola och skola. Utifrån den situation som råder vid granskningstillfället bedömer vi att kontrollmålet är uppfyllt. Vi vill samtidigt betona att det är av vikt att nämnden säkerställer alla elevers rätt till skolgång framgent.

2.4. Kommunen tillhandahåller de etableringsinsatser man är skyldig att erbjuda flyktingar med uppehållstillstånd

2.4.1. Iakttagelser

Bostad

Sedan den 1 mars är samtliga kommuner skyldiga att ta emot nyanlända som anvisas till kommunen. Mellerud har fått ett s.k. kommunal på tio nyanlända under 2016 och 2017, uppgavs det vid intervjuerna. Tidigare har de nyanländas behov av bostad löst genom det kommunala bostadsbolaget som haft vakanta lägenheter. Något som även nämndes var att de kommunplacerade själva ordnat bostad och att de nyanlända i kommunen främst tillhör gruppen "egenbosättare". Det uppgavs att det i dagsläget finns få bostäder och att det är ett problem att hitta bostäder i Melleruds kommun. Förvaltningen upplever att asylboendena i kommunen har gjort det svårare för individ- och familjeomsorgen samt integrationsavdelningen att ordna bostäder åt de nyanlända och andra målgrupper. Vid intervjuerna uppgavs det även att bostadsbolaget har planer på att bygga 30-40 nya bostäder som är ämnad samtliga invånare i kommunen. Vid intervjuerna uppgavs det att man hittills har lyckats ordna bostäder till de nyanlända som anvisats till kommunen.

Samhällsorientering

Samhällsorienteringen för de nyanlända sköts enligt intervjuerna i samverkan med kommunerna i Fyrbodalen och framför allt Vänersborgs kommun. Genom denna samverkan kan de nyanlända i etableringen få samhällsorientering på sitt eget modersmål även om man tillhör en mindre språkgrupp så som tigrinja. De större språkgrupperna så som arabiska och dari får sin samhällsorientering i Mellerud medan de mindre får ta del av samhällsorienteringen i Vänersborg. Samhällsorienteringen har getts vid ca 3 kurstillfällen om året beroende på antalet nyanlända i respektive språkgrupp. Samhällsorienteringen ges under tio veckor och omfattar totalt 60 timmar, enligt intervjuerna.

Svenska för invandrare – SFI

Även undervisningen i svenska för invandrare har påverkats av det ökade mottagandet av nyanlända. För att kunna möta det ökade antalet elever har SFI fått hyra tre externa lokaler för undervisningen. I tabellen på nästa sida går det att följa elevantalet ett antal månader 2015-2016.

Elever	20-feb 2015	15-okt 2015	15-dec 2015	15-feb 2016	15-maj 2016	15-jun 2016	15-nov 2016
SFI	124	166	162	187	222	203	207

Källa: Kultur- och utbildningsförvaltningen

Vid intervjuerna uppgavs det att eleverna börjar med en introduktion de första 6-8 veckorna där de nyanlända kan få stöd på sitt modersmål av s.k. språkstödjare. Efter introduktionen placeras eleverna i en klass beroende på utbildningsbakgrund och förkunskaper i svenska språket. Undervisningen startar fem gånger per år och bedrivs i de tre studievägarna 1, 2 och 3. Vid intervjuerna betonades det att man vill rusta eleverna för att kunna leva ett drägligt liv och bli självförsörjande. Det nämndes även att undervisningen i stort erbjuds inom 4 veckor. I vissa perioder uppgavs man ha svårt att klara tidsgränsen och undervisningen erbjuds inom 6-7 veckor i de fallen.

2.4.2. *Bedömning*

Utifrån de uppgifter som framkommit under granskningen bedömer vi att samhällsorienteringen är ändamålsenlig. Vi tycker att det är positivt att man samarbetar över kommungränserna. Vi kan konstatera att SFI har utmaningar med att hålla tidsgränserna och att bostadsförsörjningen för målgruppen även är en utmaning. Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt avseende samhällsorienteringen och bostadssituationen och delvis uppfyllt rörande SFI.

2.5. *Det finns en beredskap för ett fortsatt mottagande av nyanlända*

2.5.1. *Iakttagelser*

Vid intervjuerna framkom det att någon dokumenterad plan eller beredskap för ett fortsatt mottagande av nyanlända inte finns inom de granskade nämnderna.

Inom förskolan, grundskolan och gymnasieskolan har elevantalen stabiliserat sig och man ser att elevantalen minskar inom gymnasieskolan. Innan elevantalen stabiliserade sig och minskade uppgav förvaltningen att man har svårt att klara av att ta emot fler nya elever. De intervjuade uppgav emellertid att det finns möjlighet att ta emot fler SFI-elever. Vid sakgranskning framkom att flera skolor byggdes om sommaren 2016 vilket ger möjligheten till fler skollokaler. Förskolemoduler har leasats och en äldre förskola har öppnats på nytt. Under höstterminen har även 21 pedagoger med legitimation anställts, vilket enligt de intervjuade ger bättre förutsättningar och beredskap att ta emot fler nyanlända.

De intervjuade uppgav att de kommunplacerade i vissa fall ordnat boende i annan kommun och att lägenheter blir lediga då nyanlända som är färdiga med etableringen även flyttar från kommunen. Det uppgavs även finnas privata hyresvärdar som upplåter bostäder åt målgruppen. Det kommunala bostadsbolaget har även planer på att bygga 30-40 bostäder.

2.5.2. *Bedömning*

Eftersom det saknas en plan för ett fortsatt mottagande gör vi bedömningen att kontrollmålet inte är uppfyllt. Vi bedömer att det är av vikt att kommunstyrelsen och nämnderna

har en plan för hur man ska hantera de åtaganden som kommunen har inom ramen för bl.a. bosättningslagen.

2017-01-03

Lars Dahlin

Remmi Gimborn

Uppdragsledare

Projektledare